

WAARSCHUWING:

De recepten en geneesmiddelen in dit boek werden vroeger echt door apothekers gebruikt. Ze zijn niet voor niets verdwenen. Sommige zijn onbetrouwbaar, andere gevaarlijk, en een aantal is ronduit dodelijk. Dus even voor de duidelijkheid: ga hier niet zelf mee aan de slag. Echt niet.

Donderdag 28 mei 1665
Hemelvaartsdag

Ik had het ontdekt.

Meester Benedict zei dat hij daar helemaal niet gek van opkeek. Hij beweerde dat hij de afgelopen drie jaar al een paar keer zeker had geweten dat ik er eindelijk achter was gekomen. Maar pas op de dag voor mijn veertiende verjaardag zag ik het opeens heel helder voor me, alsof God het persoonlijk in mijn oor fluisterde.

Mijn meester vindt dat je momenten als deze moet onthouden. Daarom heb ik op zijn bevel mijn formule opgeschreven. Mijn meester heeft de titel bedacht.

Het domste idee van de wereld
door Christopher Rooy,
leerling van meester Benedict Sleddoorn, apotheker

Werkwijze:

Snuffel in de persoonlijke aantekeningen van je meester. Ontdek een recept dat schuilt achter een geheime code en ontcijfer het. Steel vervolgens de benodigde ingrediënten uit je meesters voorraad. Ten slotte – en dit is de belangrijkste stap – ga naar je beste vriend, een onverschrokken jongeman met net zo weinig gezond verstand als jijzelf, en zeg tegen hem: kom, we gaan een kanon bouwen.

➤ HOOFDSTUK 1 ◀

‘Kom, we gaan een kanon bouwen,’ zei ik.

Tom luisterde niet. In opperste concentratie, met het puntje van zijn tong tussen zijn lippen, bereidde hij zich voor op het gevecht met de opgezette zwarte beer die de scepter zwaaide over het voorste gedeelte van de winkel van mijn meester. Tom trok zijn linnen hemd uit en smiet het heldhaftig over de bekers van antimoon die op de uitstaltafel bij de haard stonden te glanzen. Hij griste het geglazuurde deksel van een apothekerspot die op de eikenhouten plank naast hem stond – Sleedoorns Wratten-Weg, volgens de hanenpoten op het etiket – en hield dat voor zijn lijf als een aardewerken minischild. De deegroller in zijn rechterhand ging dreigend op en neer.

Tom Beelen, zoon van William Beelen, de bakker, was de beste nepsoldaat die ik ooit had gezien. Hij was maar twee maanden ouder dan ik, maar hij was nu al een kop groter en had het lijf van een smid, al was dat ietwat aan de mollige kant omdat hij voortdurend de taartjes van zijn vader jatte. En in de veilige omgeving van mijn meesters winkel, waar oorlogsgruwelen als pijn en de dood niet bestonden en waar hij momenteel zelfs geen uitbrander hoefde te vrezen, kende Toms moed geen grenzen.

Hij tuurde met samengeknepen ogen naar de levenloze beer. De houten vloer kraakte toen hij naar voren liep en binnen het bereik van de gemeen scherpe klauwen kwam. Tom duwde het rareitenkabinet opzij en de bronzen weegschaal klingelde.

Toen hief hij zijn met bloem bestoven knuppel. Het verstijfde beest brulde geluidloos en zijn centimeterslange tanden beloofden een pijnlijke dood. Of in elk geval een paar minuten saai poetswerk.

Ik zat met bungelende benen op de toonbank achter in de winkel en tikte met mijn leren hakken tegen het bewerkte cederhout. Ik had geduld. Dat moest wel bij Tom, want die jongen deed altijd gewoon waar hij zin in had.

‘Dus u dacht dat u mijn schapen kon stelen, meneer Beer?’ zei hij. ‘Vandaag heb ik geen medelijden met u.’ Plotseling bleef hij staan en zijn deegroller stakte midden in een uithaal. Ik kon de radertjes in zijn hoofd bijna horen knarsen. ‘Wacht even. Wat?’ Hij keek verbaasd achterom. ‘Wat zei je nou?’

‘Ik zei: “Kom, we gaan een kanon bouwen”,’ zei ik.

‘Hoe bedoel je?’

‘Gewoon, precies zoals ik het zeg. Wij samen. Een kanon bouwen. Je weet wel.’ Ik spreidde mijn handen. ‘Boem?’

Tom fronste zijn wenkbrauwen. ‘Dat kan niet.’

‘Hoezo niet?’

‘Omdat je niet zomaar een kanon kunt bouwen, Christopher.’ Het klonk alsof hij aan een domme kleuter uitlegde waarom je geen vuur in je mond moet stoppen.

‘Maar zo kom je aan een kanon,’ zei ik. ‘Die moet je bouwen. Of dacht je dat die zomaar uit de lucht kwamen vallen?’

‘Je weet best wat ik bedoel.’

Ik sloeg mijn armen over elkaar. ‘Ik snap niet waarom je niet wat enthousiaster bent.’

‘Omdat jij nooit de dupe bent van jouw snode plannen waarschijnlijk.’

‘Welke snode plannen? Ik heb nooit snode plannen.’

‘Hoor eens, ik heb de hele nacht liggen overgeven van dat “krachtmedicijn” dat je gisteren hebt gebrouwen,’ zei hij.

Hij had inderdaad een beetje kleine oogjes vandaag. ‘Ah. Ja. Sorry daarvoor.’ Ik kromp even in elkaar. ‘Ik denk dat ik te veel zwarte slak heb gebruikt. Er was minder slak voor nodig.’

‘Nee, er was minder Tom voor nodig.’

‘Zit niet zo te piepen,’ zei ik. ‘Overgeven is goed voor je. Dat brengt de lichaamssappen in balans.’

‘Ik vind mijn lichaamssappen prima zoals ze zijn,’ antwoordde hij.

‘Maar nu heb ik een recept.’ Ik greep naar de rol perkament die ik tegen de muntenweegschaal op de toonbank had gezet en zwaaide ermee. ‘Een echt recept. Van meester Benedict.’

‘Er bestaat toch geen recept voor een kanon?’

‘Nee, maar wel voor het buskruit.’

Tom viel stil. Hij keek naar de potten om hem heen, alsof er tussen de honderden drankjes, kruiden en poeders in de winkel ook een middel stond dat hij op de een of andere manier kon gebruiken om hier onderuit te komen. ‘Dat is verboden.’

‘Een recept kennen is niet verboden,’ zei ik.

‘Maar het maken wel.’

Dat was waar. Alleen meesters, en dan alleen die met een koninklijke oorkonde, mochten buskruit mengen. Ik was nog lang geen meester, laat staan dat ik een koninklijke oorkonde had.

‘En lord Asper is vandaag in de stad,’ zei Tom.

Daar keek ik van op. ‘Heb je hem gezien?’

Tom knikte. ‘In Cheapside, na de kerkdienst. Hij had twee soldaten bij zich.’

‘Hoe zag hij eruit?’

‘Gemeen.’

‘Gemeen’, dat was precies zoals ik me hem had voorgesteld. Richard Asper, baron van Chillingham, was de trouwe generaal van koning Charles en de adjudant van Zijne Majesteit hier in Londen. Hij was in de stad om jacht te maken op een groep moordenaars. De afgelopen vier maanden waren er vijf mannen in hun huis afgeslacht. Ze waren allemaal geboeid en gemarteld en hun buik was opengesneden, waardoor ze uiteindelijk dood waren gebloed.

Drie van de slachtoffers waren apothekers geweest, en nu dacht ik ’s avonds op elke donkere hoek van de straat een moordenaar te zien. Niemand wist precies waar de moordenaars op uit waren, maar het feit dat de koning lord Asper had gestuurd, betekende dat hij dit serieus wilde aanpakken. Lord Asper was berucht omdat hij iedereen uit de weg ruimde die de koning niet gunstig gezind was – meestal door hun hoofd op een piek op het marktplein tentoon te stellen.

Maar zó voorzichtig hoefden we nou ook weer niet te zijn. ‘Lord Asper komt heus niet hiernaartoe,’ zei ik om Tom én mezelf gerust te stellen. ‘Wij hebben niemand vermoord. En de adjudant van de koning komt vast niet langs voor een zetpil, dacht je wel?’

‘En je meester dan?’ vroeg Tom.

‘Die heeft ook geen zetpil nodig.’

Tom trok een grimas. ‘Ik bedoel: die komt straks toch thuis? Het is bijna etenstijd.’ Het woord ‘etenstijd’ klonk een beetje hongerig.

‘Meester Benedict heeft net de nieuwste editie van *Culpepers kruidenboek* gekocht,’ zei ik. ‘Hij zit met Hugo in het koffiehuis. Die blijven nog wel even weg.’

Tom drukte zijn aardewerken schild tegen zijn borst. ‘Ik vind dit geen goed idee.’

Grijnzend sprong ik van de toonbank.

Om apotheker te kunnen worden, moet je één ding heel goed in je oren knopen: het recept is heilig.

Het is heel iets anders dan bijvoorbeeld een taart bakken. Bij de drankjes, zalfjes, stropen en poeders die meester Benedict met mijn hulp maakte, moest je heel precies te werk gaan. Een lepel te weinig salpeter, een snufje te veel anijszaad, en je geniale nieuwe medicijn tegen waterzucht stelde plotseling tot een waardeloze groene smurrie.

Maar nieuwe recepten kwamen niet uit de lucht vallen. Je moest ze ontdekken. En daar gingen weken, maanden, soms zelfs jaren van hard werken overheen. Het was ook nog eens peperduur door alle benodigdheden: ingrediënten, instrumenten, kolen om vuur te stoken, ijs om het bad te koelen. En bovendien was het gevaarlijk. Oplaaierend vuur. Gesmolten metalen. Elixers die heerlijk roken maar zich een weg door je ingewanden vraten. Tincturen die onschuldig water leken maar levensgevaarlijke, onzichtbare dampen afgaven. Bij elk nieuw experiment speelde je met je leven. Een werkzame formule was meer waard dan goud.

Als je hem kon lezen.

↓M08 →

23-16-1406-13-1604-152626092526260703-10-16-15-1406-10
-1007262609252626072-1-1822-172607-1704050-1252607
2609-142207-1-126-1526-1322-1-122-13-15-1726-13082207
2609082609022609

Tom krabde aan zijn wang. ‘Ik dacht dat er meer woorden in zouden staan, en zo.’

‘Het is in geheimschrift,’ zei ik.

Hij zuchtte. ‘Waarom moeten die dingen toch altijd in geheimschrift?’

‘Omdat andere apothekers hun uiterste best zullen doen om je geheimen te stelen. Als ik mijn eigen apotheek heb,’ zei ik trots, ‘doe ik alles in geheimschrift. Niemand jat mijn recepten.’

‘Niemand wil jouw recepten. Behalve gifmengers misschien.’

‘Ik heb toch al gezegd dat het me speelt.’

‘Misschien is dit recept in geheimschrift,’ zei Tom, ‘omdat meester Benedict niet wil dat iemand het leest. En met “iemand” bedoel ik jou.’

‘Hij leert me elke week nieuwe geheimschriften.’

‘Heeft hij je dit ook geleerd?’

‘Ik weet zeker dat hij dat binnenkort wilde doen.’

‘Christopher.’

‘Maar ik heb het ontcijferd. Kijk.’ Ik wees naar de aantekening ↓Mo8→. ‘De letters zijn vervangen door cijfers. Elke combinatie van twee cijfers staat voor één letter. Die aanwijzing geeft aan hoe je ze moet omwisselen. Je begint met ‘o8’, dat is de M. Dan tel je verder. Dus o8 is M, o9 is N, enzovoort. Kijk, zo.’

Ik liet hem de tabel zien die ik had gemaakt.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
22	23	24	25	26	01	02	03	04	05	06	07	08

N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Tom keek van de code naar de reeks getallen boven aan de pagina. ‘Dus als je de juiste cijfers vervangt door de juiste letters...’

‘... dan weet je wat er staat.’ Ik draaide het vel perkament om en liet hem de vertaling zien die ik op de achterkant had geschreven.

Buskruit

Eén deel houtskool. Eén deel zwavel. Vijf delen salpeter.

Apart vermalen. Mengen.

En dat deden we. We gingen aan de slag op de grotere uitstaltafel, verder bij de haard vandaan, naar aanleiding van Toms verstandige opmerking dat buskruit en vuur niet zo goed samengingen. Tom zette de laatbekkens weg en pakte de vijzels en stampers van de vensterbank naast de beer terwijl ik in de kasten de ingrediënten bijeenzocht.

Ik vermaalde de houtskool. Er stoven zwarte wolken op die zich vermengden met de aardachtige geur van de gedroogde wortels en kruiden die aan de balken hingen. Tom keek telkens zenuwachtig naar de voordeur, bang dat mijn meester terug zou komen. Ondertussen hield hij zich met de salpeter bezig en stampte de kristallen fijn die net gewoon tafelzout leken. De zwavel was al een fijn geel poeder, dus terwijl Tom de ingrediënten door elkaar roerde, haalde ik uit de werkplaats achterin een stuk van een koperen buis die aan één kant dicht was. Met een spijker maakte ik een gat in de afgesloten kant. Daar stak ik een stuk gevlochten, askleurig touw in.

Tom trok zijn wenkbrauwen op. ‘Heeft meester Benedict kanonlont in huis?’